

САМОСТІЙНОЇ РОБОТА З АВТЕНТИЧНИМ ВІДЕОМАТЕРІАЛОМ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Мунтян Т.В.

*асистент кафедри мовної освіти
Херсонського державного
університету*

Анотація. В статті охарактеризовано способи організації роботи з автентичними відеоматеріалами як найбільш ефективної умови формування іншомовної комунікативної компетенції студентів вищих навчальних закладів. Наголошено на необхідності самостійного опрацювання студентами відеоматеріалів з подальшою перевіркою їх засвоєння на занятті.

Ключові слова: *автентичні відеоматеріали, іншомовна комунікативна компетенція, самостійна робота студента.*

Key words: *authentic video, foreign language competence, independent work.*

Останнім часом спостерігається зміна парадигм освіти від традиційної до інноваційної, що в свою чергу вимагає від вищої школи вдосконалення процесу підготовки фахівця. Впровадження інноваційних тенденцій характерне для всіх ланок освітньої системи і проявляється не лише у зміні змісту освіти, а й у появі нових форм організації навчального процесу у вищій школі.

Особливо така зміна стосується викладання іноземної мови, адже без знання іноземних мов неможливий жоден вид діяльності в сучасному світі. Володіння іноземною мовою надає можливість фахівцеві-професіоналові вивчати і надалі використовувати новітні досягнення в сфері його досліджень і діяльності, а також належним чином представляти свій внесок у дослідження будь-якої проблеми.

Метою навчання іноземної мови в сучасному вищому навчальному закладі є створення умов для формування комунікативної компетенції. Іншомовна комунікативна компетенція представляє собою певний рівень володіння мовою, соціокультурними знаннями, навичками, вміннями, що дозволяють варіювати мовну поведінку в залежності від функціонального фактору іншомовного спілкування, що є основою для комунікативного бікультурного розвитку [5, 23].

Як відомо, найбільш успішне оволодіння іноземною мовою відбувається безпосередньо в мовному оточенні. Але в умовах, коли спілкування з носіями мови неможливе, наступним за ефективністю є використання автентичних матеріалів у процесі навчання [4, 15]. Аудіо- і відеоматеріали наочно демонструють вживання іноземної мови в природному середовищі. Проблема використання аудіо- та відеоматеріалів в навчальному процесі висвітлюється в працях вітчизняних та зарубіжних дослідників Н.І. Жінкіної, І.А. Зимної, О.А. Громової, G. Mialaret, P. Grundy, R. Cooper, M. Lavery, M. Rinvoluceri, M. Allan, M. Geddes, G. Sturtridge, B. Tomalin, S. Stempleski, P. Viney та ін.

На сучасному етапі дослідження методики формування іншомовної компетенції з використанням технічних засобів все більше уваги приділяється саме відеоматеріалам, оскільки у процесі забезпечується не лише аудіальне, але й візуальне сприйняття інформації, що відповідає одному з основних методичних принципів – принципу наочності [1, 42].



Рис.1. Рівні засвоєння інформації.

Порівняно з іншими формами, перегляд відео забезпечує засвоєння 50 % інформації (рис. 1), адже візуальна форма сприйняття значно полегшує розуміння основного обсягу матеріалу через наявність у відео невербальної інформації (міміка, жести, норми поведінки). А подальше виконання вправ репродуктивного та продуктивно-творчого характеру забезпечує 70 % та 90 % засвоєння знань відповідно.

В останні роки в методичній літературі висувається ідея залучення студентів до самостійного опрацювання відеоматеріалів [2, 31]. Доцільність використання відео під час самостійної навчальної діяльності пояснюється: 1) наявністю необмеженого часу для роботи з відео (на відміну від аудиторного опрацювання); 2) можливістю для кожного студента виявити свої слабкі сторони та попрацювати з ними; 3) комфортним для студента оточенням; 4) різноманітністю форм перевірки засвоєння відеоматеріалу, що надає можливість створити ситуацію успіху для кожного студента; 4) підвищенням інтересу до іноземної мови та сприянням аналізу соціокультурних відмінностей; 5) формування позитивної мотивації до дисципліни. Така форма роботи має свої недоліки: 1) неможливість з боку

викладача здійснювати контроль студентів за виконанням всіх етапів роботи;
2) збільшення часу викладача на добір та підготовку матеріалів.

Для отримання бажаних результатів під час роботи з автентичними відеоматеріалами необхідно дотримуватись таких етапів:

I. Підготовчий (відбір викладачем відео з конкретної тематики, коментар та роз'яснення студентам етапів роботи).

II. Опрацювання відеоматеріалів (під час самостійної роботи студента), куди входять:

1. Первинний перегляд відео без субтитрів.

2. Повторний перегляд відео з субтитрами іноземною мовою з паралельним вимовлянням фраз (з затримкою відео). Субтитри бажано мати в друкованому вигляді, щоб була змога відмічати складні місця.

3. Визначення перекладу окремих слів та фраз. Складання словника (необов'язковий етап).

4. Повторний перегляд відео без субтитрів.

5. Подальше повторення окремих слів та мовленнєвих конструкцій протягом тижня.

III. Перевірка викладачем успішності виконання роботи.

Для полегшення та підвищення ефективності самостійної роботи з відеоматеріалами студент може використовувати новітні досягнення в сфері програмного та прикладного забезпечення, що розроблені для оволодіння англійською мовою:

1. Електронні словники, онлайн-словники (ABBYY Lingvo, Oxford Learner's Dictionaries, Cambridge Dictionaries Online).

2. Програма для перевірки правильної вимови окремих слів (Pronunciation Checker).

3. Програма синтезу мовлення (Magnevation SpeakJet, [Textspeak TTS-EM](#)).

Дотримання всіх етапів роботи з відеоматеріалами сприятиме ефективному розвитку навичок аудіювання (під час самостійного перегляду

відеоматеріалів студентом) та навичок говоріння, читання й письма (на етапі перевірки викладачем успішності виконання роботи).

Перевірка рівня оволодіння навичками на занятті відбувається шляхом виконання вправ:

- I. Вправи репродуктивного характеру (низький та середній рівень володіння мовою):
 - 1) перевірка розуміння відео за допомогою вправ (обрання правильного варіанту, доповнення речення, вправи на розподілення, з'єднання двох частин речення, визначення істинності або хибності твердження і т.п.);
 - 2) читання тексту відео вголос (за ролями);
 - 3) ідентичне відтворювання мовленнєвої ситуації;
- II. Вправи продуктивно-творчого характеру (достатній та високий рівень володіння мовою):
 - 4) складання діалогу зі схожої тематики;
 - 5) переказ мовленнєвої ситуації з відео від третьої особи;
 - 6) обговорення побаченого за поставленими запитаннями;
 - 7) аналіз поведінки героїв, критична оцінка подій.

Окрім вищезазначених вправ можна використовувати вправи з метою формування граматичної компетенції студентів. Робота з відеоматеріалами дає можливість вивчення (або повторення) граматичного матеріалу із застосуванням імпліцитного методу (без пояснення правил), що сприяє формуванню динамічного стереотипу та готовності у студентів автоматизовано вживати готову граматичну структуру в мовленні, оскільки багаторазове повторення фраз з відео фіксує граматичну структуру в пам'яті як неподільне ціле;

Таким чином, в умовах впровадження інноваційної системи навчання у вищій школі самостійна робота з відеоматеріалами сприятиме якнайефективнішому формуванню комунікативної компетенції. Така форма роботи забезпечує максимальний результат в умовах обмеженого аудиторного часу. Окрім того, у студента формується лінгвосоціокультурна

компетенція, підвищується інтерес до іноземної мови, і, як наслідок, збільшується мотивація до навчання. Різноманітність мовленнєвих контекстів відеоматеріалів дозволяє працювати з темами як побутової так і професійної спрямованості. Вищезазначені чинники забезпечують формування та розвиток професійних та загальнокультурних якостей майбутнього фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Allan M. Teaching English with Video // Video-applications in ELT. – Pergamon Press, 1983.
2. Cooper R., Lavery M., Rinvolucris M. Video. Oxford University Press. 1996. – 112 p.
3. Willis D. The potentials and Limitations of Video // Video-applications in ELT. – Pergamon Press, 1983.
4. Зимняя И.А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке. – М.: Просвещение, 1978. – 159 с.
5. Сафонова В.В. Социокультурный подход к обучению иностранному языку как специальности : Автореф. докт. диссерт. – М., 1993. – 47 с.